

رام - یازدهم آذر

شروین وکیلی

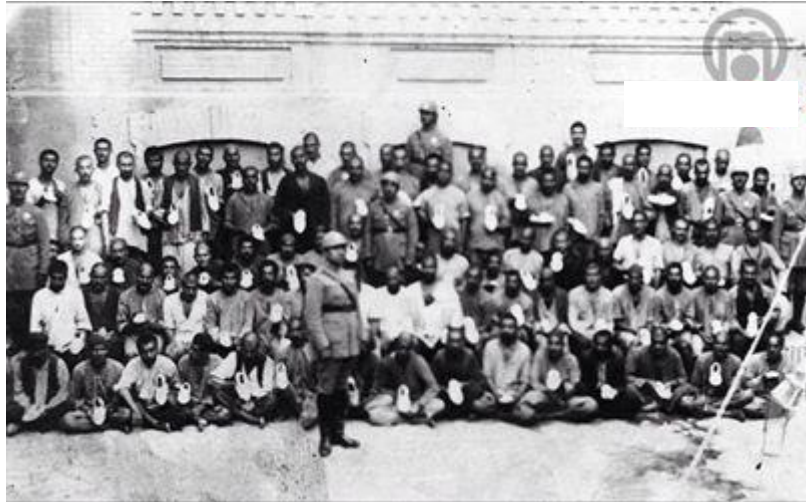
رام (روزشمار ایرانی معنادار) کوششی است برای بازسازی تقویم روزشماری معنادار برای ایرانیان، به شکلی که مناسبتها و سالگردهای منسوب به روزها عینیتی علمی داشته باشد و زمان روزمره و معنازوده‌ی امروزی که روزهایمان را پوچ و پوک ساخته را به توالی‌ای معنادار از سالگردِ رخدادهای معنادار تبدیل کند.

سه گوشزد در درباره‌ی طرح رام:

- تمام تاریخ‌هایی که شناسه‌ی میلادی (م.) یا پیشامیلادی (پ.م) ندارند به هجری خورشیدی محاسبه شده‌اند.
- محتوای روزشمار رام نهایی نیست و تا پایان سال ۱۳۹۶ تکمیل می‌شود. هنگام نقل آن به طرح ارجاع دهید و این نکته را در نظر داشته باشید.
- اگر مناسبتی سراغ دارید که نادیده مانده، آن را همراه با نشانی مرجعش در تلگرام برایم بفرستید که در این طرح گنجانده شود:

@SherwinVakili (<https://t.me/SherwinVakili>) / tel.0912-6363764

یازدهم آذر

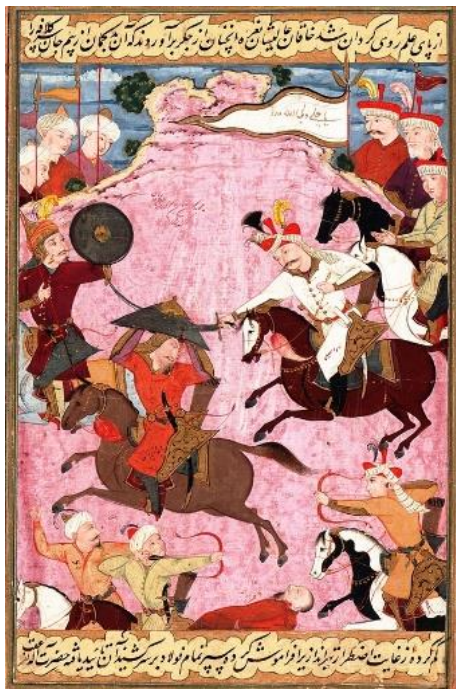

محبوسان در
زندان قصر با
گیوه‌هایی که به
عنوان هدیه‌ی
نوروزی گرفته‌اند!

روز یازدهم آذر سال ۸۸۹ هجری خورشیدی شاه اسماعیل صفوی در نبرد مرو بر محمد شیبانی خان

بخارا غلبه کرد و او را در میدان جنگ کشت (تصویر زیر). چهار قرن بعد در ۱۲۷۰ میرزای شیرازی فتوای

حرام بودن مصرف تنباکو را صادر کرد و در جنبشی ملی مسیحیان و یهودیان ایران هم برای حمایت از

بازرگانان ایرانی تنباکو از این فتوا پیروی کردند. سی سال بعد

(۱۳۰۰) در همین روز میرزا کوچک خان که در حال گریز از قوای

قزاق بود در کوهستان‌های شمال ایران در میان برف و بوران گیر

کرد و در اثر سرما جان سپرد. هشت سال بعد در ۱۳۰۸ ساختمان

جدید زندان قصر قاجار در حضور رضا شاه توسط سرتیپ محمد

درگاهی رئیس نظمیۀ افتتاح شد. این زندان در آن هنگام ۱۹۲

سلول و ظرفیت ۸۰۰ زندانی داشت و کارگاههایی در محوطه‌ی

زندان برای فعالیت حرفه‌ای زندانی‌ها ساخته شده بود. تبدیل قصر

قاجاری به زندان قصر نقطه‌ی چرخشی در طراحی زندانهای ایران بود و آن را از حالت اسفناک دوره‌ی قاجاری‌اش به وضعیتی مدرن و کارکردگرا تغییر داد.

در ۱۳۱۴ محمود جم که به صدارت رسیده بود وزیران خود را معرفی کرد که در میانشان داور (مالیه)، منصور (راه)، علی اصغر حکمت (معارف)، سرلشکر محمد نخجوان (جنگ)، مصطفی‌قلی بیات (کشاورزی) و ناظم الدوله دیبا (معاون رئیس‌الوزراء) به شمار بودند.

این روز با رخدادهای طرحهای استعماری برای تجزیه‌ی ایران زمین نیز مصادف بوده است. در ۱۳۲۶ به دنبال افشا شدن طرح سازمان ملل برای تجزیه‌ی فلسطین و تشکیل کشور اسرائیل، مردم اورشلیم در مخالفت با این طرح سر به شورش برداشتند. در ۱۳۵۰ از به هم پیوستن امیرنشین‌های کوچک ابوظبی، شارجه، عجمان، فجیره، دبی و ام‌القوین یک کشور تازه به اسم امارات متحده‌ی عربی خلق شد. اما یک نکته‌ی مثبت در این میان آن که در ۱۳۶۷ بینظیر بوتو به نخست وزیر پاکستان رسید و نخستین زنی بود که در دوران مدرن در رأس یک کشور مسلمان قرار می‌گرفت.

تاجگذاری ناپلئون بناپارت

یازدهم آذرماه به ویژه برای فرانسویان و خاندان ناپلئون روزی سرنوشت‌ساز بوده است. در سال ۱۱۸۳ ناپلئون بناپارت در کلیسای نتردام پاریس تاج را بر سر خود گذاشت و خویشتن را امپراتور خواند و

یک سال بعد (۱۸۱۴) او در رأس ارتش انقلابی فرانسه در نبرد اوسترلیتز پیروزی قاطعی بر قوای متحد روس و اتریش به دست آورد. در ۱۸۳۰ لویی ناپلئون بناپارت مشهور به ناپلئون سوم که رئیس جمهور فرانسه بود، رژیم سیاسی را دگرگون ساخت و به عمر جمهوری دوم پایان داد، و در ۱۸۳۱ امپراتور فرانسه شد.

این روز در ضمن با بیانیه‌های کلیدی رهبران آمریکا نیز گره خورده است. در ۱۸۰۲ جیمز مونروئه رئیس جمهور آمریکا تز مونروئه را اعلام کرد. بر اساس این اعلامیه آمریکا در کشمکش‌های بعدی اروپاییان بی طرف می ماند و در مقابل اروپاییان حق ندارند در امور قاره‌ی آمریکا دخالت کنند. در ۱۸۲۴ هم جیمز ک پولک رئیس جمهور آمریکا اعلام کرد که قلمرو ایالات متحده باید با اعمال خشونت و پاکسازی نژادی سرخپوستان به سوی غرب توسعه یابد و این فرمانی بود که در چارچوب جریان «ترقی آمریکا» قرار می گرفت.

نبرد اوسترلیتز

در ۱۸۲۷ فرانتس جوزف اول امپراتور اتریش شد، در ۱۸۳۸ جان براون رهبر هواداران لغو بردگی که برای اعمال این نظر دست به اسلحه برده بود و در ویرجینیا چند برده‌دار را کشته بود، پس از محاکمه به دار آویخته شد، و در ۱۸۸۷ پویی در دو سالگی به مقام امپراتوری چین رسید. در ۱۸۹۶ روسیه و آلمان در برست

لیتوفسک آتش بس اعلام کردند و این روندی بود که پس از مدتی کوتاه به عقد قرارداد ترک مخاصمه بین دو کشور انجامید.

یازدهم آذر برای جامعه‌ی کمونیست کوبا هم روز مهمی بوده است. چون در ۱۳۳۵ بود که فیدل کاسترو، چه گوارا و هشتاد مبارز کمونیست دیگر در ساحل کوبا پیاده شدند تا انقلاب این کشور را به پیروزی برسانند. در ۱۳۴۰ فیدل کاسترو در یک سخنرانی رادیویی که به مناسبت پنجمین سالگرد آغاز انقلابش ایراد کرد، برای نخستین بار اعلام کرد که مارکسیست-لنینیست است. تا پیش از آن کاسترو و هوادارانش ماهیت کمونیستی جنبش‌شان را پنهان و انکار می‌کردند. در ۱۳۵۵ هم فیدل کاسترو پس از برکنار کردن دوست و هم‌رزم دموکراتش اوسوالدو دورتیکوس به ریاست جمهوری کوبا رسید و با انحلال نهادهای مردم‌سالارانه قدرت را در دستان خود متمرکز کرد. یک رخداد بی‌ربط ولی جالب هم این که در همین روز به سال ۱۳۷۲ پابلو اسکوبار قاچاقچی مشهور کلمبیایی به ضرب گلوله در مدلینی به قتل رسید!

تاجگذاری ناپلئون سوم

«ترقی آمریکا» اثر جان گاست ۱۲۵۱

کلیسای سنت پل در ۱۲۷۵

کنیسه‌ی تورو

چندین نهاد اجتماعی مهم در این روز تاسیس شده است. یکی آن که در ۷۸۸ دانشگاه لایپزیک تاسیس شد، دیگر آن که در ۱۰۷۶ کلیسای جامع سنت پل در لندن افتتاح شد، و سوم کنیسه‌ی تورو که در چنین روزی به سال ۱۱۴۲ در رودآیلند تاسیس شد و نخستین عبادتگاه یهودیان در خاک ایالات متحده‌ی آمریکا بود.

پویی در نوزادی

چارلز دیکنز

ناپلئون سوم

جیمز مونروئه

از زمره رخدادهای فرهنگی و اجتماعی این روز آن که در ۱۲۴۶ چارلز دیکنز برای نخستین بار در آمریکا (در بوستون) برنامه‌ی رونمایی از آثارش را برگزار کرد، در ۱۳۰۶ شرکت فورد خودروی فورد مدل آ را رونمایی کرد، در ۱۳۱۸ فرودگاه لاگواردیا در نیویورک تاسیس شد، و در ۱۳۲۱ گروهی از دانشمندان با رهبری انریکو فرمی برای نخستین بار در قالب پروژه‌ی مانهاتان موفق شدند واکنش زنجیره‌ای هسته‌ای خودبنیادی ایجاد کنند که برای ساخت بمب اتمی ضرورت داشت. در ۱۳۴۹ آژانس حفاظت از محیط زیست در آمریکا آغاز به کار کرد، در ۱۳۶۱ برای نخستین بار پیوند قلب مصنوعی به بیماری به نام بارنی کلارک انجام پذیرفت، و در ۱۳۸۰ شرکت انرون اعلام ورشکستگی کرد.

فورد مدل آ

فیدل کاسترو

بینظیر بوتو

پابلو اسکوبار

زادگان مشهور این روز شخصیت‌های بسیار متفاوتی بوده‌اند که برخی‌شان عبارتند از: ژرژ سورا نقاش فرانسوی (۱۲۳۸)، یوسف آق‌چوره رهبر فکری پان‌ترکها (۱۲۵۵)، ماساکی هاتسومی استاد هنرهای رزمی ژاپنی و بنیانگذار سبک بوجین‌کان (۱۳۱۰) و امین صیقل جامعه‌شناس افغانی (۱۳۲۹).

از میان رفتگان یازدهم آذر هم این نامها شایان توجه هستند: هرنان کورتز غارتگر اسپانیایی (۹۲۶)، گرار دوس مرکاتور ریاضیدان و جغرافی‌دان هلندی (۹۷۳)، مارکیز دو ساد (۱۱۹۳)، جنی فون وستفالن همسر

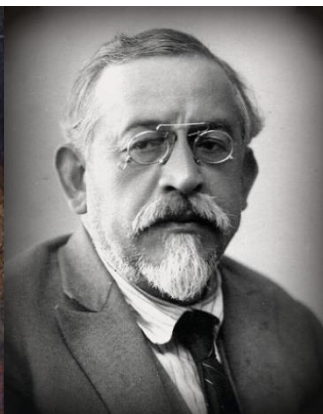
و منشی کارل مارکس (۱۲۶۰)، نامق کمال داستان نویس پان ترک عثمانی (۱۲۶۷)، و احسان نراقی جامعه شناس ایرانی (۱۳۹۱).

نامق کمال

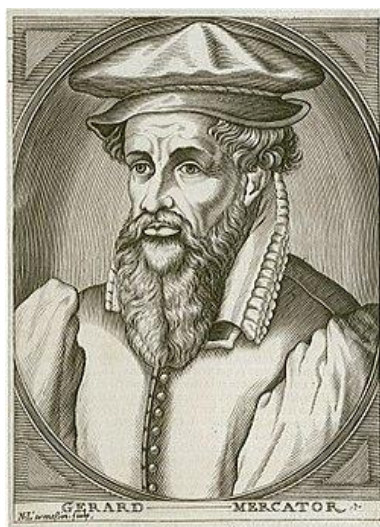
هرنان کورتز

یوسف آق چوره

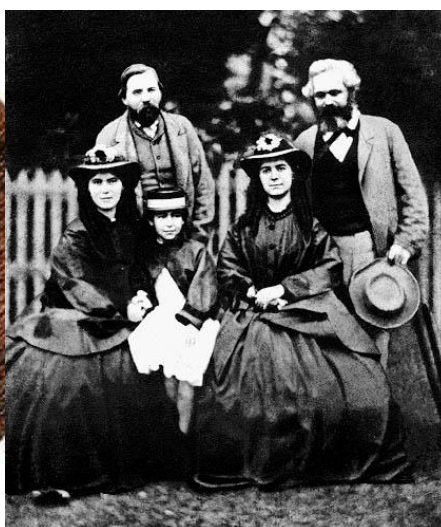
ژرژ سورا

گراردو مرکاتور

مارکی دو ساد

مارکس خانوادہ اش